

Na podlagi Politike odprtega dostopa do raziskovalne infrastrukture UM, potrjene na 14. redni seji Senata Univerze v Mariboru, 24. 11. 2020 s sklepom št. 030/2020/78/515-MP, je Senat Fakultete za strojništvo Univerze v Mariboru na svoji 30. redni seji dne 4. 5. 2022 sprejel

Politiko odprtega dostopa do raziskovalne infrastrukture Fakultete za strojništvo

DEFINICIJA

Raziskovalna infrastruktura Fakultete za strojništvo (RI FS) v skladu s Politiko odprtega dostopa do raziskovalne infrastrukture Univerze v Mariboru (PODRIUM), obsega prostore, raziskovalno opremo, kompleksne digitalne raziskovalne sisteme, podatkovne baze in raziskovalne skupine, delujoče v okviru Fakultete za strojništvo.

RAZISKOVALNA ENTITETA FS

Raziskovalne entitete na FS so **laboratoriji**.

Vodje laboratorijev oz. skrbniki posamezne raziskovalne opreme so vodje in kontaktne osebe v posameznih entitetah.

NOTRANJE POLITIKE POSAMEZNIH ENTITET

Notranje politike posameznih laboratorijev FS so skladne z vsemi določili krovnega dokumenta (PODRIUM) in opredeljujejo:

- **Uporabnike,**

ki so lahko **zaposleni in raziskovalci UM, raziskovalci drugih institucij ali drugi uporabniki** (podjetja, občani). Za posamezno RI FS se lahko zahteva dokazilo o posedovanju znanja in veščin, potrebnih za njeno uporabo. Če zunanji uporabnik nima zahtevanih znanj in veščin, laboratoriji zagotovijo, da bo storitev v celoti izvedel strokovno usposobljeni zaposleni.

- **Načine in možnosti dostopa**

RI je lahko dostopna **v prostorih laboratorijev**, v primeru **premične** ali **pogojno premične opreme**, pa laboratoriji opredelijo potrebne ukrepe za zavarovanje.

- **Oblike dostopa,**

ki so lahko **raziskovalna dejavnost, tržna usmerjenost** ali **oboje**. V primeru dostopa v okviru raziskovalne dejavnosti, je ta odvisen od znanstvene odličnosti, izvirnosti, kakovosti, tehnične izvedljivosti in usklajenosti z etičnimi vidiki. Tržno usmerjen dostop, ki predvideva plačilo izvedbe oz. pristojbine za dostop, pa je možen na osnovi dogovora med zunanjim uporabnikom in vodjem laboratorija oz. skrbnikom RI FS.

V okviru posameznih laboratorijev mora biti utemeljenost odločitev o zahtevah za dostop za vse uporabnike jasno opredeljena in predstavljena.

- ***Enota dostopa za posamezno raziskovalno opremo (ura dela, vzorec, itd.)***

Za posamezno RI FS je v okviru laboratorijev jasno definirana enota dostopa.

- ***Stroške in pristojbine,***

Dostop do RI FS je lahko brezplačen ali plačljiv. Vsi pogoji, povezani z uporabo RI FS so za vse uporabnike pregledni in javno dostopni na spletnih straneh UM in FS, in sicer v okviru Baze raziskovalne infrastrukture UM (BRIUM). V primeru plačljivega dostopa se, v skladu z dejansko uporabo RI, uporabniku zaračuna pristojbina. Laboratoriji FS v zvezi s tem zagotavljajo

- sledljivost opravljenega dela na določeni RI FS (podatki o uporabi) vključno z vodenjem ustrezne evidence o zahtevah za dostop (uspešnih in neuspešnih, ter razlogih za zavrnitev dostopa);
- upoštevanje prepovedi dvojnega financiranja;
- preverljivost;
- usklajenost z vsemi ustreznimi državnimi pogoji financiranja, pogoji financiranja EU in z zakonodajo o konkurenci.

Pristojbine za tržno usmerjen dostop so enake polnim komercialnim cenam.

- ***Obseg lastne uporabe***

Določena RI je lahko tudi v izključni rabi FS, kar je vsem morebitnim uporabnikom jasno predstavljeno.

- ***Možnosti izobraževanja in usposabljanja,***

Laboratoriji in raziskovalci FS lahko, v skladu s Politiko odprtega dostopa do RI FS in v skladu s svojimi viri, izobražujejo in usposabljujejo uporabnike iz drugih ustanov, organizacij, podjetij ali občane.

- ***Morebitne omejitve,***

ki so povezane z državno varnostjo in obrambo, zasebnostjo in zaupnostjo, poslovno občutljivostjo, pravico intelektualne lastnine, etičnimi vidiki, itd.

- ***Upravljanje z raziskovalnimi podatki,***

ki sledi načelom FAIR (najdljivost, dostopnost, interoperabilnost in primernost za ponovno uporabo). Laboratoriji FS imajo za posamezno RI FS vzpostavljene sisteme in navodila upravljanja s podatki, ki vsebujejo jasna navodila glede načina in mesta shranjevanja nastalih podatkov za razumno časovno obdobje in na kak način se lahko ti podatki nudijo za ponovno uporabo.

Laboratoriji FS v okviru svojih politik zagotavljajo:

- ***kakovost odprtega dostopa,***

ki je vrednotena z ustreznimi mehanizmi za ocenjevanje kakovosti dostopa RI znotraj posameznih entitet UM. Ti mehanizmi upoštevajo splošne indikatorje, ki jih opredeljuje Evropska komisija, RACER (Relevant, Accepted, Credible, Easy, Robust),

- ***etično ravnanje, raziskovalno integriteto in nediskriminacijo ter preglednost.***

Politika odprtega dostopa do RI FS je v popolnosti usklajena s Kodeksom etike raziskovanja in objavljanja na FS ter Kodeksom etičnega ravnanja UM. Delovanje laboratorijev FS strogo upošteva osem temeljnih načel, po katerih se morajo ravnati raziskovalci: poštenost v komunikaciji, zanesljivost pri izvajanju raziskav, objektivnost, nepristranskost in neodvisnost, odprtost in dostopnost, dolžnost skrbnega ravnanja, poštenosti pri navajanju referenc in zaslug ter odgovornost do bodočih znanstvenikov in raziskovalcev.

DEKAN
Prof. dr. Bojan Dolšek